
โครงการ จัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็น 1 ในมิติปัญหาของการปฏิรูป การศึกษาไทย ที่ครอบคลุมเด็กเยาวชน มากกว่า 10 ล้านคน

**มีความเกี่ยวข้อง
กับหน่วยจัดการศึกษา เช่น โรงเรียน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กว่า 40,000 แห่ง
และครู ผู้ดูแลเด็ก อีกกว่า 5 แสนคน
ภายใต้งบประมาณมากกว่า 8 แสนล้านบาท
ในแต่ละปี**

ด้วยขนาดของปัญหาที่มหึมาและเกี่ยวข้องกับคนและหน่วยงานมากมายเช่นนี้
แนวทางใด ที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวผ่านปัญหานี้ได้ผลเร็วและยั่งยืนที่สุด ?

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ กสศ. จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์
ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู
มีกลุ่มเป้าหมายในการทำงานในปี 2562-2564 ราว 4.3 ล้านคน ครอบคลุมทุกช่วงวัย
กระจายอยู่ทั่วประเทศ

หากย่อใจยุทธ์การปฏิรูปการศึกษาจากระดับประเทศสู่ระดับจังหวัด จะลดความซับซ้อนและขนาดของปัญหาลงมาราว 100 เท่า

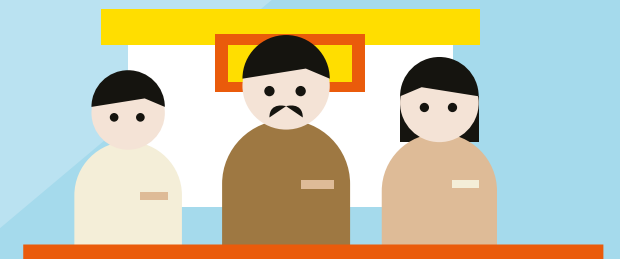
หนึ่งในยุทธศาสตร์การทำงานของ กสศ. เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วจากประสบการณ์
การขับเคลื่อนงานปฏิรูปการศึกษาโดยอาศัยพื้นที่เป็นตัวตั้งหรือ Area-Based Education
พบว่า หากย่อใจยุทธ์การปฏิรูปแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากระดับประเทศ
สู่ระดับจังหวัดจะลดความซับซ้อนและขนาดของปัญหาลงมาราว 100 เท่า วิธีการนี้ยังทำให้
จำนวนหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับที่สามารถจัดการปัญหา ควบคุมปัจจัย
การบริหารคุณภาพ และร่วมกันดูแลกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างตามลักษณะของพื้นที่ได้อย่าง
คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนวัตกรรมการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยใช้
พื้นที่เป็นฐานเกิดขึ้นแล้วในหลายจังหวัดทั่วประเทศไทย เช่น

สมาชิกการศึกษาจังหวัด

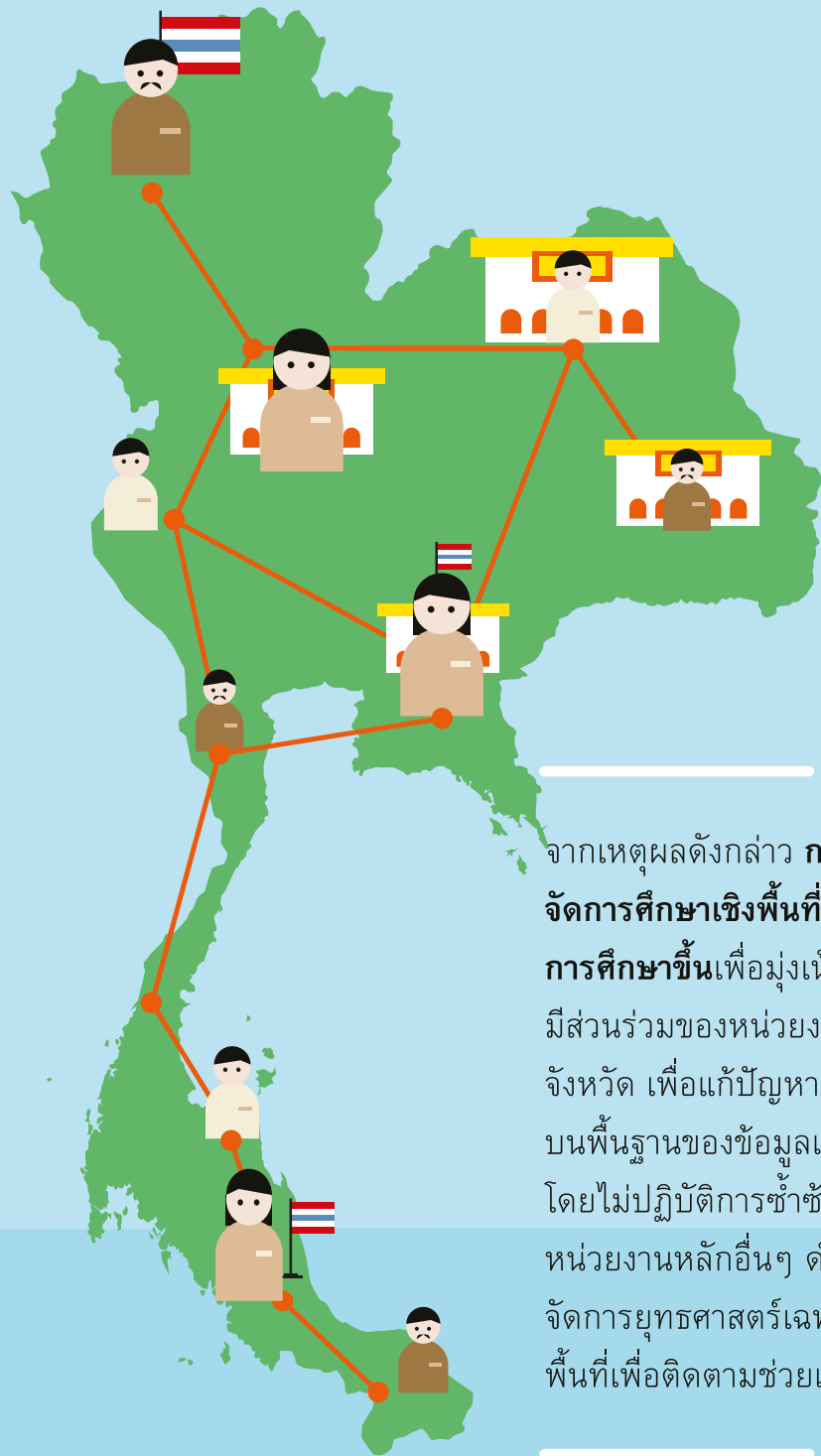
- สุราษฎร์ธานี สุรินทร์
ลำปาง นครราชสีมา น่าน

สภาการศึกษาจังหวัด

- ภูเก็ต กาญจนบุรี อ่างทองเจริญ
และภาคปฏิรูปการศึกษา
- เชียงใหม่ ระยอง

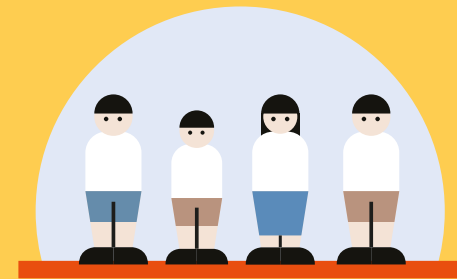

โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว กสศ. จึงพัฒนาโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาขึ้นเพื่อมุ่งเน้นระดมความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ระดับจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา บนพื้นฐานของข้อมูลและความร่วมมือทางวิชาการ โดยไม่ปฏิบัติการซ้ำซ้อนกับกิจกรรมหรือบริการที่หน่วยงานหลักอื่นๆ ดำเนินการอยู่และจัดตั้งเป็นหน่วยจัดการยุทธศาสตร์เฉพาะของจังหวัด ปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อติดตามช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

ในระยะเริ่มต้น การดำเนินงานมุ่งเน้น 2 กลุ่มเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์สำคัญที่หากช่วยเหลือได้สำเร็จจะส่งผลกระทบสูงต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ได้แก่

กลุ่มปฐมวัย

กลุ่มเด็กเยาวชน
นอกระบบการศึกษา

ดังนั้น 2 กลุ่มเป้าหมายนี้
จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย
เชิงยุทธศาสตร์ที่มีศักยภาพ
ที่จะส่งผลกระทบสูง
ต่อการลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษาในพื้นที่ได้

กลุ่มปฐมวัย

ปี 2560

มีเด็กปฐมวัยจำนวน
4,344,089 คน

โดยทุกๆ ปี จะมีเด็กเกิดใหม่ประมาณ

600,000 คน

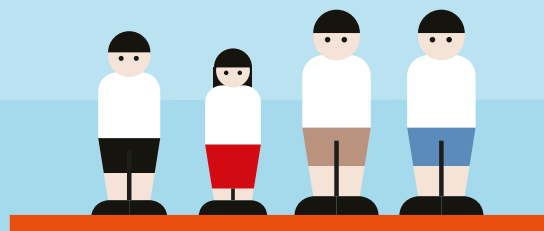
คาดการณ์ว่า มีเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 3-6 ปี)

ที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา

จำนวนประมาณร้อยละ 10 หรือ กว่า

250,000 คน

เฉลี่ยประมาณจังหวัดละ 3,200 คน

กลุ่มเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ปี 2558

พบว่ามีอายุเด็กอายุ 3-17 ปี ตามทะเบียนราษฎร

จำนวนทั้งสิ้น **9,805,469 คน**

ในขณะที่ข้อมูลนักเรียนที่จบ ม.3

ไม่ศึกษาต่อมีจำนวน

97,936 คน

คิดเป็นร้อยละ 14.18

ซึ่งจำนวนดังกล่าวน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลครอบคลุมเฉพาะนักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จบชั้น ม.3 ในปี 2558 และไม่เข้าศึกษาต่อในสังกัดใดๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ

กสศ. จะสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณ ดำเนินงานให้กับจังหวัดต้นแบบที่สนใจร่วมพัฒนา 3 เรื่องสำคัญได้แก่

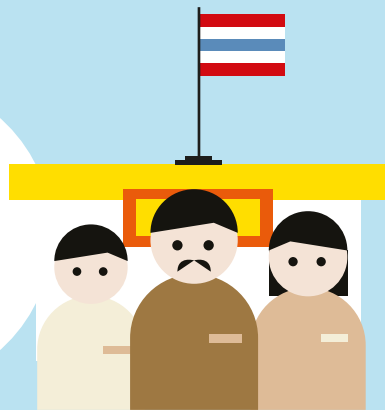

1

ระบบและข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบ Application ที่ใช้ในการติดตามช่วยเหลือเด็กปฐมวัย เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา และเพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนการศึกษาของจังหวัด

2

เครื่องมือและแนวทางเพื่อสนับสนุนการติดตามช่วยเหลือและยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา

3

งบประมาณหรือทรัพยากรส่วนที่จำเป็นเพื่อกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการศึกษามีคุณภาพ

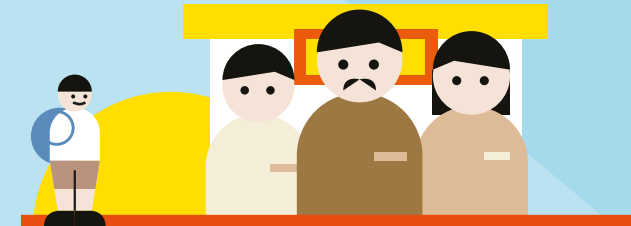

สำหรับจังหวัดที่สนใจสามารถยื่นข้อเสนอโครงการ โดยแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1

จัดตั้งหรือขยายผลการดำเนินงาน ของคณะทำงานความร่วมมือระดับจังหวัด

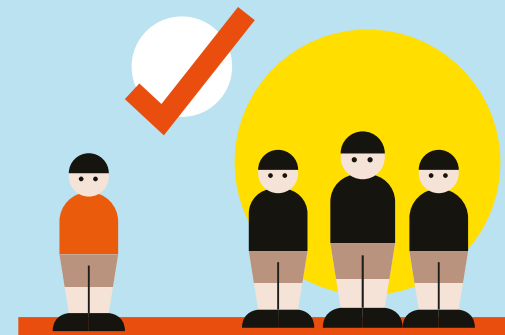
เพื่อให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ในการค้นหาติดตามช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายของโครงการโดยเป็นคณะทำงานความร่วมมือที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัด

2

เลือกพื้นที่เป้าหมาย ในการดำเนินงาน

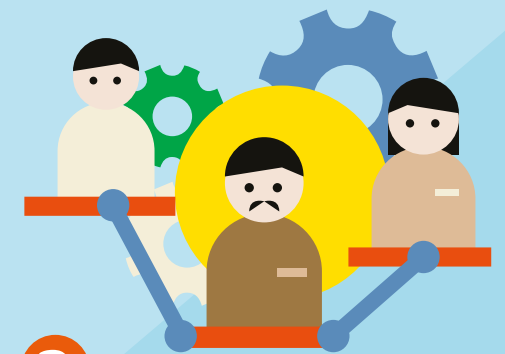
จังหวัดต้องดำเนินการกับ 2 กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่เลือกดำเนินงานอย่างน้อย 1 อำเภอ และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3

พัฒนากลไกความร่วมมือ ในทุกกระดับเพื่อให้เกิด การทำงานกับกลุ่มเป้าหมาย

โดยกลไกที่พัฒนาขึ้นในระดับพื้นที่จะเป็นหน่วยในการลงพื้นที่สำรวจกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เครื่องมือสารสนเทศที่ กสศ. สนับสนุน

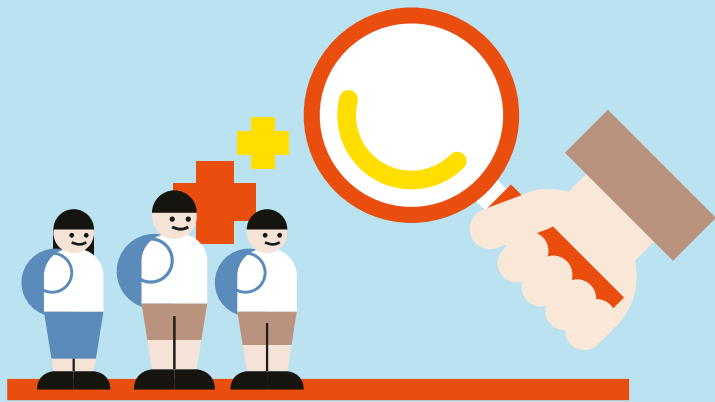

4

จัดทำแผนปฏิบัติการ ของคณะทำงานจังหวัด

ทั้งด้านการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายผ่าน Application ที่ กสศ. สนับสนุน การเชื่อมโยงหน่วยงานอื่นๆ เพื่อระดมความช่วยเหลือ การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักและการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ แผนการใช้งบประมาณ หรือ แผนการสมทบงบประมาณหรือทรัพยากรอื่นๆตามศักยภาพของจังหวัด

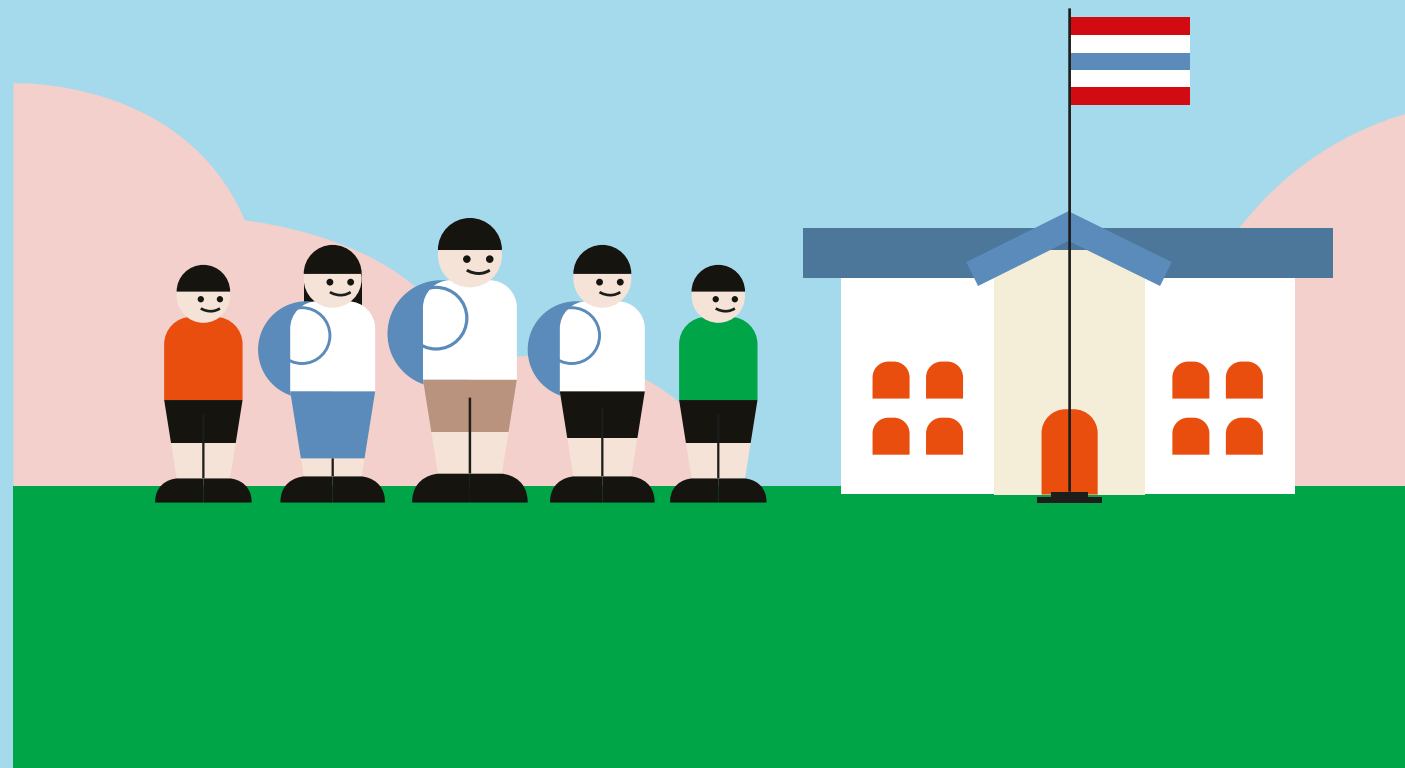
5

ดำเนินการตามแผนเพื่อสำรวจ ติดตาม ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ในพื้นที่ดำเนินการ

ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานร่วมกันของ คณะทำงานจังหวัด กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความ ต่อเนื่องในระยะยาว

เป้าหมายปลายทางจากหัวใจที่ทุ่มเท และความร่วมมือของจังหวัดต้นแบบคือ

- เด็กปฐมวัยได้รับเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการที่ดีและมีคุณภาพพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษาตลอดจนสร้างกลไกเพื่อส่งต่อข้อมูลให้เกิดการดูแลให้เด็กอยู่ในระบบจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้
- เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาสามารถกลับเข้าสู่ระบบศึกษาอีกครั้งหรือได้รับการพัฒนาฝีมือ ทักษะอาชีพ เพื่อเป็นแรงงานที่มีคุณภาพให้กับประเทศได้

เมื่อเราปฏิรูปโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยมีเด็กเยาวชนเป็น
“เป้าหมายร่วมกัน” สิ่งนี้เองจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของ
การแก้ปัญหาในระดับเล็กที่สุด แต่ผลลัพธ์ กลับนำไปสู่
ทางออกของประเทศที่เป็นรูปธรรม มีความยั่งยืนและ
เห็นผลลัพธ์รวดเร็วเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทาง
การศึกษาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในสังคมไทย

มาร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการ
“เปิดประตูสู่อีโอกาสทางการศึกษา”
ให้แก่เด็กเยาวชนทุกคนในประเทศไทย

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
เลขที่ 388 อาคารเอส.พี. (อาคารเอ) ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 02-079-5475
Website : www.eef.or.th
Facebook : Equitable Education Fund